

Voorjaarsnota

Een nieuw verhaal voor Utrecht, samen met de gemeenschap

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	4
Leeswijzer	6
2. Realisme, resultaat en betrouwbaarheid	8
3. De Stad op Mensenmaat	12
4. Geef ruimte aan de samenleving	19
5. Financiële strategie	23
6. Slot	26

1. Voorwoord

Met deze alternatieve Voorjaarsnota willen wij als CDA laten zien dat er andere, betere keuzes mogelijk zijn voor onze stad. Keuzes die realistischer zijn, beter uitvoerbaar en die echt bijdragen aan een leefbaar Utrecht. Tegelijkertijd willen we hiermee de politiek begrijpelijker en transparanter maken. Want politiek gaat over waarden, over waar het geld naartoe gaat en over de vraag: wat is goed voor de mensen in onze stad?

De afgelopen jaren heeft het stadsbestuur te vaak gekozen voor plannen die mooi klonken, maar niet goed doordacht waren. Er is veel geld gegaan naar grote en dure projecten die uiteindelijk niet goed van de grond kwamen. Denk aan Overvecht-Noord Aardgasvrij of De Machinerie. En dat terwijl het geld nu juist hard nodig is voor dingen die wél werken en die mensen echt verder helpen.

Daarnaast krijgt de gemeente ook minder geld van het Rijk. Dat betekent dat het volgende college lastige keuzes moet gaan maken. Juist daarom vinden wij het belangrijk om eerst de basis op orde te brengen: goed onderhoud, een veilige stad en voorzieningen die werken voor iedereen. Pas daarna is er ruimte voor nieuwe, grote plannen.

In deze alternatieve Voorjaarsnota presenteren wij drie hoofdlijnen:

1. Realisme, resultaat en betrouwbaarheid;
2. De stad op mensenmaat;
3. Geef ruimte aan de samenleving.

Daarbij stellen we concrete en haalbare voorstellen voor, omdat wij geloven dat politiek weer moet gaan over echte keuzes en duidelijke waarden. In plaats van ondoorzichtige ambtelijke schuifoperaties waar miljoenen euro's besparingen opeens zomaar kunnen, zogenaamd zonder enige impact voor onze inwoners.

We willen ook dat de gemeenteraad meer invloed krijgt op belangrijke beslissingen. Nu zien we dat er soms miljoenen worden “bespaard” zonder dat duidelijk is wat dat betekent voor de stad. Dat moet anders. Politiek moet weer gaan over echte keuzes maken – samen, open en eerlijk. Deze alternatieve Voorjaarsnota is een eerste stap in die richting.

We zien dat er stappen worden gezet om proactief de raad in positie te brengen, zodat er echt een politiek debat ontstaat, maar we zijn er nog niet. Te vaak belanden we in eindeloze discussies over dekkingen, waarbij sommige voorstellen zonder moeite door mogen, terwijl anderen veel meer moeten bewijzen. De invloed van de politiek op de begroting is daarmee te beperkt. Het maken van alternatieven, zoals deze, helpt ons om het stuur weer in handen te nemen.

We hopen dat inwoners zich hierdoor beter kunnen herkennen in de keuzes die gemaakt worden en dat we samen bouwen aan een sterke stad.

Samen op weg naar een samenhangend, gezond en leefbaar Utrecht.

**Namens de CDA-fractie,
Jantine Zwinkels**

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk van deze Voorjaarsnota (hierna ook wel: VJN) gaan we dieper in op de financiële tekorten en inkomsten van de gemeente en benadrukken we dat de basis op orde moet zijn. In het tweede hoofdstuk bespreken we de openbare ruimte, mobiliteit, woningbouw en wijkgerichtheid, waarin sociaal beleid en verantwoordelijkheid van de Utrechter centraal staat. In het derde hoofdstuk benadrukken we de kracht van de gemeenschap, wij geloven dat hoe meer verantwoordelijkheid de gemeenschap krijgt, des te krachtiger zij wordt. We focussen hier onder andere op essentiële onderdelen van een samenleving zoals sociale cohesie, inclusie, vrijwilligerswerk, leefbaarheid, ondernemerschap en wonen, evenals op het belang van goed functionerende voorzieningen binnen cultuur, sport, onderwijs en zorg. Ten slotte volgt de financiële uitwerking van onze plannen.

2. Realisme, resultaat en betrouwbaarheid

De uitgangspunten van het CDA

Een belangrijk uitgangspunt van het CDA is dat de basis op orde is. Beleid moet uitvoerbaar zijn, elke uitgegeven euro is te verantwoorden en uitlegbaar en draagt bij aan vertrouwen en leefkwaliteit. Onderhoud, veiligheid en kwaliteit in buurten gaan vóór prestigeprojecten. De afgelopen jaren hebben we te vaak gezien dat er veel geld werd uitgegeven aan grote projecten die onvoldoende bijdroegen aan de kwaliteit van de stad. Het CDA verwacht een betrouwbare overheid die zorgvuldig omgaat met publieke middelen en haalbare doelen stelt. Onze boodschap is duidelijk: wees kritisch op grote bestedingen in allerlei mobiliteitsprojecten en spaar voor echt belangrijke projecten, zoals de toekomstige OV-ontsluiting van Rijnenburg.

Hieronder schetsen we wat we lezen in de Voorjaarsnota 2025 en wat dit voor Utrecht betekent.

In algemene zin: geen degelijk financieel beleid

We zien dat er in Utrecht steeds financiële tekorten worden veroorzaakt door het uitgavepatroon van de gemeente. Ook ontvangen alle gemeenten minder geld van het Rijk (minder ontvangsten middels het zogenaamde Gemeentefonds). Er is een onwenselijke verslechtering van belangrijke cijfers, zoals de verhouding tussen het eigen vermogen van de gemeente en haar schulden: degelijk financieel beheer wordt een grote uitdaging voor volgende colleges.

De ontwikkeling van deze cijfers geeft al door de jaren heen aan dat het beeld ernstig verslechterd. Met name het eigen vermogen laat een enorm dalende trend zien en de schulden nemen in de komende jaren verder toe. De financierbaarheid van investeringen kan in de volgende raadsperiode een knellende factor gaan worden en het huidige voorstel tot invoering van een investeringsplafond komt rijkelijk laat. Er zijn nog altijd veel dure projecten met vaak stevige budgetoverschrijdingen. Door betere beheersing en zeker ook uitstel of annulering van sommige projecten kan het financiële beeld van onze gemeente al een stuk verbeteren.

Inschatting inkomsten Rijk is onzeker

De begroting van dit college van te verwachten inkomsten van het Rijk is te rooskleurig. In de jeugdzorg zijn vanaf 2028 inkomsten van circa 9 miljoen euro onzeker en over een nabetaling van circa 13 miljoen over voorgaande jaren zijn door het Rijk geen toezeggingen gedaan. Voor de regeling LVV en Inburgering maakt de gemeente ook een risico-inschatting dat circa 4 miljoen wordt vergoed tot en met 2027 en 1,3 miljoen structureel. Deze inschattingen zijn onzeker en bieden een wankel basis voor de toekomst. Volgende colleges worden hiermee opgezadeld in een toch al krappe begroting. Wij noemen dit financieel dagdromen.

Nog zorgwekkender is de continuïteit van het zogeheten groeikader, omdat de extra groei inkomsten uit de uitkering uit het Gemeentefonds fors achterblijft bij de groei van de stad. De methode om extra investeringen in onze groeiende stad te kunnen betalen staat onder druk door onzekere parkeeropbrengsten en een andere systematiek van bijdragen uit het Gemeentefonds.

De toekomstige manier van verdelen werkt nadelig voor onze stad, waardoor we minder geld krijgen hiervoor en toekomstige investeringen nog moeilijker zijn te betalen. Een uitdaging voor komende jaren is om dit te regelen. Voor nu is als zogenoemde autonome ontwikkeling 5,4 miljoen

euro voor 2025 benodigd (en structureel 7,4 miljoen) en zien we dat 5,5 miljoen als bijsturing wordt toegevoegd dit jaar vanwege onder druk staande betaalbaarheid en netcongestie.

Grote uitgaven aan de verkeerde mobiliteitsprojecten

Bovenstaande zorgen zijn een extra reden voor het reeds jaren consistente geluid van het CDA: doe geen megalomane projecten en laat ambities zo veel mogelijk aansluiten bij beschikbare middelen. We benoemden het al even, er vinden in Utrecht vele dure mobiliteitsprojecten plaats. Denk alleen al aan knippen op de Catherijnesingel en het Ledig Erf (project Zuidpoort), de Weerdsingel, Maliebaan, en zo meer. De vraag is echter of deze bijdragen aan verkeersveiligheid en toegankelijkheid, terwijl ze zeker veel financiële middelen kosten. Minder projecten en die dan goed uitvoeren is zeer welkom. Zet liever in op verkeersveiligheid, dat serieuze aandacht verdient.

Spaarpotjes zijn nodig, maar worden leeggemaakt: NRU, Demkabrug en Rijnenburg

Om de financiële druk te verlagen gaat er nu onder andere een hervormingsbezuiniging plaatsvinden waardoor een verlaging van structurele middelen voor Duurzame mobiliteit van circa 2 miljoen plaatsvindt en andere potjes en reserves worden nu ingezet.

Een hervorming is een structurele verlaging van het MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) met 1 miljoen euro. Gereserveerde middelen voor de middellange termijn van de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) worden verschoven naar andere doelen. Voor een tijdige realisatie van de NRU zal dan weer alsnog incidenteel geld vrij moeten worden gemaakt. Het college zegt hier een risico te nemen ten aanzien van het weerstandsvermogen. Wij hebben grote twijfels bij deze onttrekking aan reserves en het nemen van toekomstige risico's. Tenslotte wordt om geprogrammeerde maatschappelijke voorzieningen in stand te houden het budget "investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn" nu ingezet.

Waar sommige potjes worden gebruikt en aan sommige (status)projecten geld wordt besteed, lijkt voor het belangrijke project Merwedelijn een dekkende financiering steeds verder uit zicht. Zo zijn heel veel miljoenen hiervoor niet gedekt en is ook een verhoging van gemeentelijke co-financiering ad 100 miljoen nog niet geregeld. Deels wordt jaarlijks 10 miljoen uit het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid hiervoor beschikbaar gesteld, maar het is onduidelijk hoeveel dekking hiermee wordt gevonden. Ook dit vraagteken kan een nachtmerrie voor een toekomstig college worden. Een ander voorbeeld is de Demkabrug, waar geen geld meer voor is.

Ondertussen kiest het college voor hooghouden van eigen ambities en gebruiken van reserves
De wethouder zei het zelf al bij de presentatie: "het appeltje voor de dorst hebben we nu opgegeten". Wij denken dat door het afschalen van

eigen ambities en plannen van het college en door verlaging van het planningsoptimisme (in de praktijk wordt altijd minder gerealiseerd dan gepland) al veel geld bespaard kan worden. Het CDA vindt het ook van belang om de basiskwaliteit van voorzieningen van onze groeiende stad in stand te houden. Het Groei in Balans programma was de afgelopen jaren echter zeer vaag en werd te pas en te onpas ingezet door het college om eigen ambitieuze projecten te bekostigen. Een voorbeeld hiervan, waarbij volgens ons kan worden bespaard, is het natuurgebied Zuilen. Het CDA heeft een alternatief plan hiervoor opgesteld, dat ook nog eens 2,1 miljoen euro minder kost.

Niet uitvoerbaar beleid

Tenslotte over realisme. Zoals gesteld moet aangenomen beleid ook uitvoerbaar zijn. We hebben de laatste tijd te vaak gezien dat gemeentelijk beleid geen standhoudt bij de rechter. De knip bij de Kaatstraat is hier een actueel voorbeeld van. Hiermee gaat veel geld én geloofwaardigheid van het stadsbestuur verloren. Het valt nu op dat er voor vele beleidsnota's van het college, die al veel tijd en geld hebben gekost, nu geen middelen meer zijn. Zo is er geen geld voor uitvoering of handhaving van introductie van de Verhuurvergunning, de visie stadswater, arbeidsmarktbeleid, circulaire economie, de aardgasvrije wijken, de Merwedelijn, het wijk-cultuurhuis voor de Merwedekanaalzone en beleid voor regie op de ondergrond. En tot slot zien we ook dat veel voorgenomen beleid vertraagd en uitgesteld wordt. Zo wordt in de Resultaatbestemming duidelijk dat veel geld op de plank blijft liggen, omdat de gemeente er niet aan toe komt om het uit te voeren.

3. De Stad op Mensenmaat

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Utrecht moet leefbaar en sociaal blijven – een stad die benaderbaar is en niet van bovenaf wordt volgebouwd.

Verdichting is in Utrecht hard nodig. Mensen willen hier graag (blijven) wonen. Een stad op mensenmaat betekent voor het CDA echter dat we, als we in de bestaande stad bijbouwen, zorgen voor voldoende groen, voldoende sport- en speelvoorzieningen, voldoende gemeenschapshuizen, kerken, moskeeën en tempels en dat we zorgdragen voor voldoende bereikbaarheid. Daarmee komen zowel bestaande als nieuwe bewoners terecht in een wijk, waar het leven goed is. Comfortabele verdichting noemt het CDA dit. En dat is iets anders dan het van bovenaf opleggen van een streefgetal van 5.000 woningen aan een wijk, zoals recent met Overvecht is gebeurd.

Wat het CDA betreft is hoogbouw in Utrecht mogelijk, maar ook daar houden we de stad op mensenmaat in de gaten. Dit betekent per wijk bekijken hoe hoog. Hoofddregel is en blijft dat we niet hoger dan de Dom bouwen. De coalitie heeft deze hoofddregel recentelijk afgeschaft.

Het CDA vindt een leefbare en sociale stad heel belangrijk. Er moet ruimte zijn voor de gemeenschap en gekeken worden naar behoefte van onderop, zonder dat er hoge torens vanachter een bureau worden neergegoid. Veiligheid en investeringen in sport en cultuur zijn van belang. Dit geldt natuurlijk ook voor een schonere openbare ruimte. Zwerfafval, graffiti, peuken en andere troep moet gewoon worden opgeruimd. We lezen dit onvoldoende terug in de plannen.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

De gemeente is transparant en toegankelijk en stelt wijken centraal: werk vanuit de menselijke maat en wijkgericht beleid.

Differentiatie bij wijkbureaus

De gemeente wil in sterke buurten een stap terugzetten en niet meer actief zijn op alle kerntaken. Het college wil hiermee 0,3 miljoen euro op de wijkbureaus besparen. In het kader van Ongelijk Investeren zouden in sommige wijken kerntaken (aanspreekpunt, hulp en verbinding) niet meer worden uitgevoerd. Toegankelijkheid vinden wij echter belangrijk in alle wijken, ook in het kader van participatie en sociale cohesie.

Een integraal ouderenbeleid

Ook gelooft het CDA in de menselijke maat door een minimaal percentage seniorenwoningen en hofjes structuren te creëren in de stad. De menselijke maat staat centraal en ook is doorstroming in de woonmarkt uiterst belangrijk: er zal dus meer door de gemeente moeten worden ingespeeld op de wensen van senioren en betere voorlichting en ondersteuning moeten worden gegeven. Ook het midden-segment en gezinswoningen zijn uiteraard van belang, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de wensen van kinderen en speeltuinen.

Meervoudig en slim ruimtegebruik

Er zijn veel potentiële woonmogelijkheden boven winkels en bijvoorbeeld kantoren. Hoewel soms gecompliceerd, wil het CDA doorzetten en belemmeringen zoveel mogelijk wegnemen. Ook drempels voor hospitaverhuur moeten op gemeentelijk en landelijk niveau meer worden aangepakt. Dit zou goed zijn voor jong en oud.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Investeer in fatsoenlijke, betaalbare woningen en maatregelen die de doorstroming bevorderen.

Iedereen is het erover eens dat hard gewerkt moet worden aan de huidige woningnood. Randvoorwaarden zullen hiervoor geregeld moeten zijn, denk aan netcongestie, de stikstofproblematiek en bouwcapaciteit bij bedrijven. Cruciaal is echter ook een goede doorstroming in de woningmarkt. Het CDA kan daarom niet vaak genoeg benadrukken dat bouwen voor het middensegment van groot belang is. Bij bouwen zal ook altijd –naast sociale huur– een stevig percentage middenhuur moeten worden gecreëerd. De doorstroming in de woningmarkt zal immers op alle manieren moeten worden ondersteund.

De huidige coalitie pretendeert door het opnemen van streefpercentages aan middenhuur en betaalbare koop in het coalitieakkoord en in beleidsdocumenten dat het middensegment belangrijk gevonden wordt. Uit de plannen van het college blijkt echter dat het percentage middenhuur in de harde plancapaciteit (de woningen die onherroepelijk door de gemeente zijn toegestaan via een bestemmingsplan of het omgevingsplan) daalt. Het percentage sociale huur stijgt.

Ter illustratie in de onderstaande tabel de ontwikkeling van percentages van de verschillende woningmarktsegmenten in de harde plancapaciteit.

Overzicht harde plancapaciteit	MPR 2023 (na rapport Rekenkamer)	MPR 2024	MPR 2025
Sociaal segment totaal	37%	38%	40%
Middensegment totaal	27%	28%	26%
Vrije sector totaal	36%	34%	34%
Totaal	100%	100%	100%

Ze moeten echter beide stijgen. Het rapport van de Rekenkamer uit 2023 laat dit duidelijk zien. Het CDA wijt dit aan het feit dat coalitiepartijen het streven naar middenhuurwoningen weliswaar toestaan, maar nooit toestaan dat middenhuur ten koste gaat van sociale huur, zelfs niet als de woningmarktverdeling daarom vraagt. Dit blijkt ook weer uit de vijfde tranche van de Utrechtse aanpak om de woningbouw op gang te houden. Sociale huur is onaantastbaar. Er wordt rustig 3,1 miljoen euro geïnvesteerd om dit overeind te houden. Middenhuur is echter keer op keer het kind van de rekening. Op ideologische gronden wordt daarmee veroorzaakt dat Utrecht straks vrijwel alleen hele dure en hele goedkope woningen heeft, terwijl het middensegment in het niet valt. Leraren en politieagenten kunnen hier straks niet meer wonen.

In de Handreiking Wonen heeft het CDA reeds vele verbeteruggesties gedaan, die ook in deze alternatieve VJN zijn te lezen. Zo zouden we eerder kunnen beginnen met Rijnenburg dan in 2035. Ook is doorstroming van senioren en meer en goede gezinswoningen belangrijk.

Versimpel ook procedures om voor wonen flexibelere oplossingen mogelijk te maken, zoals wonen boven winkels en hospitaverhuur. Voorkom dat bewoners en ondernemers vastlopen in ellelange en vaak onduidelijke procedures en faciliteer oplossingen. Er zal een nette en toegankelijke openbare ruimte moeten zijn en een flexibele woningvoorraad.

Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie: onverstandig!
We constateren dat de verhuisadviseur is opgenomen in de nieuwe beleidsnota Wonen, maar alleen wordt ingezet als er dekking is. Voor welbevinden van onze inwoners en doorstroming van de woningmarkt stellen voor deze belangrijke maatregel mogelijk te blijven maken.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Energiezuinig, circulair & klimaatadaptief bouwen en eerst de randvoorwaarden voor de energietransitie regelen (netcongestie)

Netcongestie

Een belangrijke randvoorwaarde voor de energietransitie is voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet. Helaas zijn er landelijke en lokale problemen van te weinig capaciteit, die waarschijnlijk tot zeker 2035 duren. Ontwikkeling van woningen, voorzieningen en bedrijven en verduurzaming kunnen tot stilstand komen en de kans op stroomuitval neemt toe. In de Voorjaarsnota heeft de gemeente Utrecht maatregelen voorgesteld als eerste (ten dele) ondervanging van dit probleem, maar de vraag is of het nu wel goed besteed geld is als de gemeente dure doorbraakteams gaat optuigen terwijl haar rol beperkt is en we het misschien beter kunnen zoeken in vergunningverlening voor ruimtelijke planning van de nodige infrastructuur. Het CDA onderschrijft de urgentie en de behoefte aan maatregelen, maar stelt vragen bij de financiële dekking hiervan. We zien dat enkele financieringsbronnen worden gebruikt, waaronder voor circa 2 miljoen euro

vrijval van het beoogde warmtenet Overvecht Noord. Er is een resterend tekort of risico in 2025 van 2 miljoen, dat in 2026 oploopt tot 4 miljoen. We zien dus weer dat de grootse ambities niet aansluiten bij de beperkte rol en middelen.

Circulair

Voor de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 moet nog dekking worden gevonden voor 1,4 miljoen euro. Activiteiten kunnen nu dus nog niet worden gestart. Tevens kan door hervorming minder gedaan worden aan stimulatie voor circulair ondernemerschap.

Toekomstbestendige oplossingen voor de ondergrond

We lezen in de Voorjaarsnota dat de uitvoering van de beleidsnota Ondergrond beperkter wordt uitgevoerd, omdat er geen dekking is. Er is geen budget meer voor het ontwikkelen van oplossingen om knelpunten in de ondergrond te regisseren. Zo worden bijvoorbeeld verticaal ordenen en meervoudig ruimtegebruik niet meer gestimuleerd.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Openbare ruimte is van de gemeenschap: veilig, groen en uitnodigend tot ontmoeting.

Een uitnodigende openbare ruimte

Het CDA heeft in de onlangs verschenen Handreiking Wonen nog eens gewezen op het belang van een nette en toegankelijk openbare ruimte.

De openbare ruimte in onze gemeente nodigt echter niet altijd uit tot ontmoeting. Zo pleit het CDA al langer voor meer bankjes in de openbare

ruimte, die ook seniorvriendelijk zijn. We zien ze nog te weinig en vooral de gebruiksvriendelijkheid voor ouderen is vaak onvoldoende. Ja, het is fijn dat er nu bijvoorbeeld bankjes zijn gekomen op de Neude, maar heeft u aan ouderen al eens gevraagd of ze erop kunnen zitten?

Pleinen

Utrecht heeft prachtige pleinen, maar ze zijn niet zo ingericht dat mensen er graag samenkomen. Daarom moeten pleinen verder worden gewaardeerd en ingericht, zodat zij kunnen dienen waarvoor het is gemaakt: een plek waar inwoners graag samenkomen.

Afval

Uiteraard moet de openbare ruimte ook veilig, groen en schoon zijn. Er is helaas vaak zwerfafval en bijplaatsingen van afval, waarvoor een goede aanpak vereist is. We zien ook veel graffiti in de stad en algemene vervuiling door zwerfafval en peuken op straat. Dekking van extra kosten zou kunnen plaatsvinden uit de Verpakkingsafvalheffing (Single Use Plastic heffing), maar we lezen ook dat deze heffing als een hervorming al wordt overgeheveld van de reserves naar de algemene middelen. Het CDA is van mening dat een deel gebruikt kan worden voor een schonere openbare ruimte. Denk hierbij aan zwerfafval, graffiti, peuken en andere verloedering, die de stad aanzienlijk minder leefbaar maken en het aanzien schaden.

Groen

Bij het binnenstedelijk bouwen en de groei van onze stad moeten voorzieningen en groen altijd op orde blijven. Vergroen samen met inwoners de versteende wijken, om de leefbaarheid te verhogen en om de stad klimaatbestendig te maken. Doe dit voordat je geld besteedt aan nieuwe (status) projecten als Natuurgebied Zuilen.

Erfgoed

De stad Utrecht onderscheidt zich door het vele en waardevolle aanwezige erfgoed. Het geeft Utrecht haar identiteit. De financiële ruimte voor erfgoed is beperkt en het college stelt ook nog eens een bezuiniging voor. Het CDA wil echter dat erfgoed juist beter zichtbaar wordt gemaakt in de stad en wil hierin investeren.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Meer aandacht voor de voetganger en verkeersveiligheid. Mobiliteit moet de stad dienen, niet overnemen. De randvoorwaarden moeten op orde zijn, daarna pas eventuele ingrepen doen.

Verkeersveiligheid en voetgangers

We zien in onze stad dat verkeersveiligheid soms vraagt om herinrichtingen, maar ook om ander gedrag en handhaving. Er wordt gewerkt aan ruimte voor fietsers, maar we willen ook wijzen op soms gevaarlijke situaties en gebrekkige voetpaden, hiervoor is in tegenstelling tot andere steden nog geen beleid, dus 'Utrecht loopt achter'.

Het CDA ziet graag dit beleid, dat dan ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd om de stad

aantrekkelijker en beter toegankelijk te maken voor voetgangers.

Voor de fietsers

Voor de fietsers is de ambitieuze Dom-tot-Dam fietsroute bedacht. We zien echter dat de voorbereiding Dom-tot-Dam inclusief inrichting van de Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal) wordt getemporiseerd. Alleen bepaalde delen van de Dom-tot-Dam fietsroute worden voorbereid en de realisatie wordt 10 jaar uitgesteld.

Parkeren op orde

Naast verbeteringen voor fietsers en voetgangers hebben we ook nog het gemotoriseerde verkeer. Autoverkeer zal altijd aanwezig en nodig zijn, veel bewoners en bedrijven zijn ervan afhankelijk. In deze collegeperiode is het plan aangenomen om betaald parkeren in heel Utrecht in te voeren. Nu lijken partijen die hiervoor stemden een terugtrekkende beweging te maken. Het CDA is consistent en betrouwbaar: wij zijn altijd tegen betaald parkeren geweest. De bewoners en bezoekers (denk ook aan mantelzorgers en belangrijke beroepen) moeten gewoon fatsoenlijk hun bestemming bereiken en parkeren mag geen melkkoe zijn. Voor de auto in gemeentelijke parkeergarages zien we een positief financieel resultaat voor de gemeente.

Betaald parkeren

Het CDA wil dat betaald parkeren wordt ingezet op die plekken waar parkeeroverlast is en niet wordt gebruikt om de gemeentelijke begroting sluitend te maken. Regel de basis goed, maar gebruik parkeren niet als melkkoe. Dat geldt zeker voor het derde blok dat het college vanaf 2030 wil invoeren en waar ook Vleuten De Meern onder valt. Het CDA kiest ervoor deze uitbreiding te schrappen.

Wij begrijpen dat ingezet wordt op verdere verbetering van het verdienpotentieel, maar zouden ervoor willen pleiten om het parkeren in parkeergarages in alle opzichten aantrekkelijker te maken (ook qua tarief), zodat er minder auto's op straat hoeven te staan. Daarvoor is het ook belangrijk dat het zogenaamde "parkeren op afstand" goed geregeld is. Het CDA heeft eerder voor het risico gewaarschuwd dat deze beloften niet worden waargemaakt en er dus onvoldoende parkeerruimte in de stad zal zijn.

Om de inkomsten uit parkeerexploitatie in stand te houden moet parkeren op orde zijn. Het blijkt nodig voor het college om 5 miljoen euro extra te reserveren om de basis van parkeren op orde te krijgen, waarvan 1,5 miljoen voor de inmiddels beruchte parkeerapplicatie van de gemeente.

Verkeersknips

Om autoverkeer te ontmoedigen heeft dit college knips op onder andere de Catharijnesingel en het Ledig Erf in gedachten. Ook zijn er andere projecten, die alleen maar meer milieubelasting, sluipverkeer en files zullen veroorzaken. Het CDA vindt dat deze dure projecten moeten stoppen. Het bespaarde geld kan beter worden gereserveerd voor het verbeteren van de verkeersveiligheid en fundamentele projecten als de Merwedelijn en de verkeersontsluiting van Rijnenburg, wat bijdraagt aan het kunnen bouwen van meer woningen.

4. Geef ruimte aan de samenleving

De uitgangspunten CDA Utrecht:

Het CDA gelooft dat de meeste mensen willen meedoen en bijdragen, als ze daartoe in staat zijn. De gemeente faciliteert daarbij, maar ze neemt niet over wat mensen, families of gemeenschappen zelf kunnen. De gemeente is een partner, maar geen regisseur: sluit aan bij wat al goed werkt in de wijk. Ondersteun initiatieven die vanuit buurten en netwerken ontstaan en vertrouw op de samenleving.

Kansen voor andere manier van samenwerking

We lezen in de Voorjaarsnota dat de gemeente inwoners en ondernemers heeft gevraagd welke werkzaamheden van de gemeente goedkoper zou kunnen worden uitgevoerd als de stad het overneemt of anders invult. De conclusie uit die gesprekken is dat het niet werkt als de gemeente aan deze partijen vraagt om een bezuiniging te realiseren, maar dat er wel kansen liggen in een andere manier van samenwerken tussen gemeente, markt en inwoners. Dit is precies het punt van het CDA: geef ruimte aan de samenleving, maar doe dit niet primair om te bezuinigen.

Mensen willen meedoen

Het CDA heeft de overtuiging dat mensen willen meedoen aan hun buurt en wijk. Een stad en samenleving, waarin we oog voor elkaar hebben en verantwoordelijkheid nemen en delen. Het is altijd, maar nu meer dan ooit, nodig dat we naar elkaar omkijken en actief op zoek gaan naar verbinding. Polariserende retoriek en verdeeldheid bedreigen de onderlinge verbondenheid en daarmee onze samenleving. In het hele land en in onze stad Utrecht moet ruimte worden geboden om mee te doen en mee te denken en als samenleving tot oplossingen te komen.

De gemeenschap is gebaat bij goede buurtvoorzieningen

Van belang hierbij zijn goede voorzieningen in de buurt en de investeringen in sport en buurthuizen. De gemeente faciliteert en ondersteunt initiatieven, maar vertrouwt ook op een sterke, verantwoordelijke samenleving. We lezen in de VJN dat de gemeente ook meer werkzaamheden wil overlaten aan de gemeenschap. Wij willen dat er geen verdere bezuiniging plaatsvindt op het Initiatievenfonds en dat de gedane bezuinigingen worden teruggedraaid.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Geen 'lege huls-participatie': betrek bewoners echt, vanaf het begin en geef een terugkoppeling.

Inspraak en participatie zijn belangrijke fundamenteën in onze gemeenschap. Participatie betekent echter niet een lege huls, maar echte betrokkenheid van onze inwoners, ook als de mening van veel inwoners niet helemaal aansluit bij die van de Gemeente. Het is belangrijk dat mensen invloed kunnen hebben op beslissingen in hun eigen buurt, want anders is participatie voor de Bühne en continu teleurstellend. Voorbeeld hiervan is de keuze voor sekswerk in garage Paarendveld, waar een omstreden plan ten onrechte werd gepresenteerd als een uitkomst van een lang participatieproces.

Het lijkt ons ook raadzaam om tijdige input van bewoners op te halen, zoals bij jaarlijkse nieuwbouwpresentaties en initiatieven om bijvoorbeeld een hoger woongenot te stimuleren. Zoals het CDA al eerder bij de Handreiking Wonen suggereerde kunnen bewoners prima participeren in groepen bij experimenten voor Wonen (woonvormen starters,

ouderen, groepen). Sluit aan bij bestaande netwerken in de buurt en bij wat al goed werkt.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Verenigingen, markten, kerken, moskeeën, tempels en buurthuizen zijn pijlers van verbinding en vertrouwen – geef ze ruimte en zekerheid.

We willen een stad en land waarin we actief omzien naar en de verbinding zoeken met elkaar. Initiatieven, verenigingen en de gemeenschap krijgen de ruimte in onze Stad op Mensenmaat. Zij zijn de pijlers van de gemeenschap. Sociale binding en leefbare wijken maken de gemeenschap, waarin we in goede en slechte tijden er voor elkaar zijn. Vrijwilligerswerk, de maatschappelijke diensttijd en initiatieven dragen allemaal bij. De Gemeente moet actief inzetten op het loslaten van taken en die aan de inwoners laten, die zelf vaak ook aangeven dat ze meer zelf kunnen en willen doen. We vinden het van belang dat alle kerntaken worden uitgeoefend in alle wijken. We stellen daarom voor de bezuiniging op buurthuizen terug te draaien.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Investeer in kinderen en jongeren: ontwikkeling, taal, onderwijs en burgerschap als fundament.

Voorzieningen in de buurt moeten op orde zijn. Leren lezen en schrijven, leren verantwoorde-lijkheid te nemen en samenleven, organiseer het dichtbij in de buurt. CDA vindt dat belangrijke beroepen als leraren moet worden gestimuleerd, ook door parkeerplekken voor deze beroepsgroep ter beschikking te stellen. Hou rekening met

woonwensen voor kinderen en speelplaatsen moeten ruim voorhanden zijn en goed worden onderhouden. Het belang van de samenleving en het besef dat iedereen daarvoor belangrijk is kan worden vergroot door het vervullen van de maatschappelijke dienstplicht.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Cultuur en sport versterken identiteit en gemeenschapszin – dat is geen luxe, maar een basisvoorwaarde.

Iedereen moet mee kunnen doen in onze stad en wijken. Er is in deze tijd meer gevoel van samenleven nodig. Cultuur en sport zijn hierbij belangrijk, ze versterken de identiteit en zorgen voor sociale cohesie. Cultuurorganisaties bieden we daarom extra ruimte om weggevallen subsidies op te vangen. En natuurlijk investeren we in sport. Sporten is gewoon leuk en ook goed voor je gezondheid en kan daarmee helpen zorg te voorkomen. Daarom moet sport voor iedereen toegankelijk blijven. Sportaccommodaties moeten betaalbaar blijven en verenigingen moeten de ruimte krijgen. Het CDA sportaccommodaties.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Erken en versterk mantelzorg, generatie-solidariteit en zorg vanuit de gemeenschap.

Meer dan ooit is er behoefte aan een stad waarin we actief omzien naar elkaar. Door vertrouwen te geven aan de samenleving en ook om eenzaamheid te verkleinen en kwetsbaren te ondersteunen. Vrijwilligerswerk, de maatschap-

pelijke dienstdienst en initiatieven, die ouderen en kwetsbaren ondersteunen, kunnen daar allemaal aan bijdragen. Woonwijken en voorzieningen moeten goed toegankelijk zijn voor ouderen en het is zaak om het eerder door CDA voorgestelde en aangenomen integraal ouderenbeleid nu in zijn geheel te gaan uitvoeren.

Preventieve zorg in de buurt

Mantelzorg wordt steeds belangrijker: faciliteer dat en laat ouderen en verzorgers niet vastlopen op zoek naar dure parkeerplekken of andere drempels. Ouderen moeten simpel hun woningen flexibel kunnen aanpassen aan hun wensen. Wonen in alternatieve vormen, zoals gezamenlijke hofjes, moet meer mogelijk worden gemaakt. De woonadviseur voor ouderen kan hierbij een belangrijke rol spelen. Door mensen vooruit te helpen naar beter passende bewoning kan tevens de doorstroming in de woonmarkt verbeteren. Dit laatste is belangrijk voor alle inwoners van ons land en stad.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Waardige bestaanszekerheid betekent geen betutteling en afhankelijkheid van de overheid, maar ruimte voor samenredzaamheid en perspectief bieden voor mensen.

Utrechters zijn over het algemeen trotse, zelfstandige inwoners. Betutteling met kleine en benauwende regeltjes past daar niet bij. Help ze indien nodig met de randvoorwaarden. En faciliteer, maar laat initiatief en verantwoordelijkheid bij de inwoners. Een voorbeeld is het eerdergenoemde toestaan van flexibelere woonvormen. Ook belangrijk is samenredzaamheid: dit betekent dat de Utrechtse gemeenschap omkijkt naar

elkaar en helpt als dat nodig is. Hieraan kunnen mantelzorg, vrijwilligerswerk, de maatschappelijke dienstdtijd en initiatieven allemaal bijdragen. Zo is vrijwilligerswerk cruciaal in bijvoorbeeld de zorg, buurthuizen en sport, maar staat deze wel onder druk. Het college kan meer doen om deze groepen te versterken, door regels weg te nemen en onnodige kosten (zoals parkeren) niet op te leggen.

Uitgangspunt van CDA Utrecht:

Lokale economie: een aantrekkelijke vestigingslocatie, goed zicht houden op waar ondernemers behoefte aan hebben.

We lezen in de Voorjaarsnota dat Utrecht in de komende periode gaat inzetten op meer samenwerking met en co-financiering door fondsen en bedrijven. Ook noemt het college dat meer afgeschaald wordt op circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap. Zo is er voor de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 nog geen dekking.

De lokale economie en ondernemers zijn echter ook een belangrijke motor van onze gemeente. Ondernemers leveren met nieuwe en innovatieve ideeën een belangrijke bijdrage aan de Utrechtse samenleving. Daar waar mogelijk moeten deze zoveel mogelijk worden gefaciliteerd. Zeker in een tijd waarin regeldruk toeneemt en de overheid nieuwe eisen stelt, moet kritisch worden gekeken naar die regeldruk. Dit gebeurt in Utrecht nog onvoldoende. Daarnaast kan worden gedacht aan vestigingslocaties en vergunningen. Investeer ook in winkelcentra zodat deze aantrekkelijk blijven, zowel voor inwoners als ondernemers. Zorg dat locaties goed bereikbaar zijn –ook in de Binnenstad en bijvoorbeeld de Amsterdamsestraatweg- en zit ondernemers niet in de weg, maar help ze concreet. Luister naar en leer van hun ervaringen, zoals recentelijk gepubliceerd over de verbouwing van een winkelpand in het centrum.

5. Financiële strategie

In onderstaand overzicht staan maatregelen vermeld, waarbij dekking kan worden gevonden voor andere besluiten. Bedragen zijn in euro x 1.000, I/S staat voor incidenteel of structureel.

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Mobiliteit en grote (status)projecten (oa Natuurgebied Zuilen, Zuidpoort)	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	S
Verlagen kapitaalslasten door verlagen van het planningsoptimisme	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Ruimte reserve Grondexploitatie	2.900	3.900	3.400	1.400	2.700	I
Afschalen eigen ambities en plannen college	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	S
Extra bezuiniging op Stadskantoor (bijv. minder groei van personeel, vermeden kosten n.a.v. slechte plannen die leiden tot bezwaren en rechtszaken)	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	S
Afromen reserve ICT	3.700	-	-	-	-	I
Bestemming resultaat 2024 (o.a. onderbestedingen RRO, Goed Verhuurderschap, leefstijl interventie, modernisering sekswerkbeleid, DUS middelen)	5.000	-	-	-	-	I
Verhogen Toeristenbelasting (toename van 1%)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Terugdraaien totaalstop verkoop sociale huurwoningen en zelf opkopen panden	3.000	2.000	2.000	2.000	2.000	S
Middelen Oude Zandpad (i.c.m. deels behoud parkeerfunctie Paardenveld)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Organisatie-ontwikkeling Ruimte (deel van resultaatbestemming)	200	200	200	200	200	S
Reductie uitvoering Werk & Inkomen	800	800	800	800	800	S
Afschalen U-pas	500	500	500	500	500	S
Reserve sport benutten voor investering in sportverenigingen	5.000	-	-	-	-	I
Aanscherpen keuzes Samen voor Overvecht	500	500	500	500	500	S
Totaal dekking	31.600	17.900	17.400	15.400	16.700	

Extra lasten (bestedingen):

Bedragen (x €1.000)

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Realisme, resultaat en betrouwbaarheid						
Veiligheid (extra boa's binnenstad, aantal extra flexibele camera's)	250	250	250	250	250	S
Parkeren blok 3 (Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern) wijken terugdraaien en blok 2 vertragen	500	500	500	500	500	S
Investering in samenwerking met het Rijk op gebied van asiel	15	15	15	15	15	S
Sparen voor grote investeringen in mobiliteit (NRU, Demkabrug, Rijnenburg, verkeersveiligheid)	-	2.400	2.400	2.400	2.400	I
Blijven investeren wijkwinkelcentra	100	200	200	200	200	S
Meer ruimte voor participatie (denk aan Jongerenraad, stuurgroep rondom architectuur, Verantwoordingsdag op Duurzaamheid en Kinderwoondag, terugdraaien bezuiniging Initiatievenfonds)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Extra middelen Gazprom voor energiecompensatie	281	-	-	-	-	I
Evenementenleges naar beneden bijstellen	100	100	100	100	100	S
De stad op mensenmaat						
De bezuiniging op de wijkbureaus terugdraaien	300	300	300	300	300	S
Verpakkingsheffing (SUP) besteden aan schone openbare ruimte, waarvoor het bedoeld is, in plaats van storten in de algemene middelen. Dus bijvoorbeeld naar de graffiti-regeling, aanpakken van peuken op straat	-	3.000	3.000	3.000	3.000	S
Parkeergarages aantrekkelijker en/of lager tarief	300	300	300	300	300	S
Reserveer voor toekomstige OV-ontsluiting en Rijnenburg	3.000	3.900	3.400	1.400	2.700	I
Verkeersveiligheid	400	600	400	400	400	S
Meer middenhuur	500	500	500	500	500	S
Ruimte voor Integraal Ouderenbeleid	-	200	200	200	200	S
Niet wegbezuinigen Verhuisadviseur	25	25	25	25	25	S
Voetgangersbeleid ook uitvoeren	-	150	150	150	150	I
Meer bankjes plaatsen op straat	-	100	100	100	100	I
Pleinenstrategie	300	300	300	300	300	S

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Geef ruimte aan de samenleving						
Actieplan sportaccommodaties (Koningsweg, Vleuten, terugdraaien hogere tarieven verenigingen, ruimte voor zelfbeheer)	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	S
Terugdraaien 3 bezuinigingen Erfgoed (Extra inzet cultureel erfgoed, religieus erfgoed, bijvoorbeeld Domkerk)	300	300	300	300	300	S
Meer MBO stageplekken	100	100	100	100	100	S
Vangnet Utrechtse cultuurorganisaties in de wijk	300	300	300	300	300	S
Maatschappelijke diensttijd voortzetten	200	200	200	200	200	S
Stad van vrijwilligers	100	100	100	100	100	S
Dienstverlening in sociaal domein in iedere wijk op orde	200	200	200	200	200	S
Extra opvangvoorzieningen daklozen en extra impuls voor aanpak dakloosheid (inclusief projecten beschermd wonen)	200	200	200	200	200	S
Totaal bestedingen	9.971	16.740	16.040	14.040	15.340	
Saldo overschot	21.629	1.160	1.360	1.360	1.360	
Saldo baten -/- lasten	0	0	0	0	0	

6. Slot

Tot slot willen wij meegeven dat we een paar positieve ontwikkelingen zien in deze Voorjaarsnota, namelijk:

- Van nieuw beleid maken naar meer focus op de uitvoering;
- Instellen van investeringsplafonds;
- Meer overlaten aan de gemeenschap;
- Kritischer kijken naar mobiliteitsprojecten (hoewel er nog wel veel overschrijdingen van budgetten zijn bij de lopende projecten).

Echter, in onze ogen komt dit – hoe goed ook – simpelweg te laat. In het laatste jaar van deze collegeperiode. We hebben goede hoop dat een volgend college deze positieve ontwikkelingen verder gaat oppakken. Maar dat is dan ook hard nodig. De komende jaren worden namelijk nog uitdagender.

Tenslotte een groot compliment voor onze fractievolger Steven Priem, die met veel gedrevenheid in de Voorjaarsnota is gedoken en veel tijd heeft gestoken in het schrijven van dit alternatieve verhaal. Ook willen wij de ambtelijke ondersteuning en de griffie bedanken voor hun bijdrage in dit traject.

Mocht je na het lezen van deze alternatieve Voorjaarsnota nog vragen of opmerkingen hebben, weet ons te vinden. Je kunt ons bereiken via het algemene mailadres (cda@utrecht.nl) of via een van onze raadsleden. Het nummer van onze fractievoorzitter is 06-41247129. En natuurlijk zijn wij ook te vinden op social media, waaronder Instagram en Facebook!

CDA

UTRECHT

Een stad op mensenmaat.